

TRASLLAT DE LA PARROQUIA DE CASTELLITX A ALGAIDA

El prebost de Tarragona Ferrer de Laraès, enviat pel Papa Gregori IX fou el qui va fer la divisió sistemàtica de Mallorca en parròquies quan vingué a l'illa el 1235 o 1236.

Un document de l'any 1241, ja ens assabenta de l'existència de l'Església parroquial de Santa Maria de Castellitx, atesa pel clerga Ramon de Bosquets. Joan Malesherbes, com fa testament, aquest any, deixa 10 sous a l'església de Santa Maria de Castellig de la qual és parroquià.

Amb tot i això una bul·la del papa Innocenci IV, datada a Lió el 14 d'abril de l'any 1248, dóna el nom i el titular de les parròquies de Mallorca. Hom veu registrada la parròquia de Castellitx en les paraules "ecclesia S. Mariae et S. Petri de Montuèri" (L'Església de Santa Maria seria la de Montuèri i l'església de Sant Pere la de Castellitx).

Emperò documents del segle XIII, atrobats fins ara, l'anomenen església de Santa maria de Castellitx. Tan sols un de l'any 1285 i encara no directament l'anomena de Sant Pere de Castellitx, quan la Universitat de Sant Pere de Castellitx, reunida dins l'església, elegeix els síndics i procuradors que han de retre homenatge de fidelitat al Rei Alfons d'Aragó. Ja en el segle XIV surt església de Sant Pere de Castellitx.

Per la construcció de la nova església de Sant Pere de Castellitx i del seu cementiri s'escollí una elevació del terreny dins l'antiga alqueria de Castellitx que el Rei en Jaume concedí al Prebost de Tarragona.

Aquesta església de castellitx ha estat sempre església rural sense població aplegada, enrevoltada només de cases escampades, primitives alqueries sarraïnesques.

Però ja en el segle XIII hi havia edificada una altra església, dedicada a Sant Joan, dins l'alqueria Algaida que en el Repartiment havia tocat a la Casa i Hospital de Sant Joan de Jerusalem.

Joan Correnger, l'any 1279, morí a l'alqueria Algaida, després d'haver fet testament, elegint sepultura al cementiri de Santa Maria de Castellitx i fent una deixa a l'església de Sant Joan d'Algaida.

L'alqueria o lloc d'Algaida va cresquant notablement durant el segle XIV. Així l'any 1332 o 1333 es anomenada vila d'Algaida; l'any 1340 pobla d'Algaida i l'any 1372 parròquia d'Algaida.

L'any 1343 la Universitat de Sant Pere de Castellitx es congregava davant la capella de Sant Joan d'Algaida, quan foren elegides les persones que juraven fidelitat al Rei en Pere el Cerimoniós. Aquest fet és una mostra més de la importància que va adquirint el lloc d'Algaida dins la parròquia de Castellitx.

La usança de reunir-se els jurats i els consellers de la Parròquia de Castellitx dins l'església de Sant Joan d'Algaida esdevingué costum en aquest segle.

Dia 3 de setembre de l'any 1398 hagué lloc una reunió de caire singular. Els jurats: Jaume Joan, Antoni Domenge, Tomàs Reus, Pericó Mulet i els consellers Bernat Oliver, Miquel Gisbert, Arnau Llorenç, Francesc Mulet, Hereu, Francesc Mulet del Pou, Bernat Oliver de l'Aljup, Antoni Pagès, Berenguer Isern, Guillem Pujol, tots congregats, segons és costum, celebrant consell, dins l'Església de Sant Joan del lloc d'Algaida de la parròquia de Castellitx, gratuïtament i per certa ciència, en noms seus propis i de la

Universitat de la parròquia de castellitx, constitueixen síndics i procuradors seus i de la mateixa Universitat Bernat Mulet i Bernat Reus, habitants de l'esmentada parròquia de Castelltix, per presentar al Bisbe de Mallorca la súplica que el Bisbe canviï l'església de Sant Pere de Castelltix dins la vila d'Algaida de la mateixa parròquia i que dins la mateixa vila es faci un cap d'església a invocació de Sant Pere. Foren testimonis d'aquest històric document Arnau des Pou, Pere Isern i Antoni Robí.

Passant un poc més d'un mes, el diumenge 6 d'octubre, altra volta, es troben reunits els jurats i els consellers de la parròquia de Castelltix dins el mateix lloc, els quals ratifiquen, confirmen i aproven qualsevol gestió feta pels seus predecessors jurats i consellers de la parròquia de Castelltix, per raó del canvi que desitgen que es faci de l'església parroquial Castelltix, és a dir, de *loco heremo et deserto*, d'un lloc solitari i desert en el qual es trobava la mateixa església de castellitx a la vila o pobla d'Algaida de l'esmentada parròquia on ja hi ha edificada una església bastant hermosa suficient.

L'endemà, 7 d'octubre, Arnau Pou ho comunicava al notari de Lluçmajor Joan Despuig. Arnau Pou havia pres les firmes, el mateix dia, a Pere Mulet, Francesc Mulet, Arnau Bordoy i Berenguer Isern e aso fermaren largement axí per lo comens de la dita hobre del mudament de la asgleya que a molt ha comensat.

No coneixem la data exacta del mudament de la parròquia i de la seva titularitat de Sant Pere de Castelltix a l'església d'Algaida. Emperò l'any 1400 ja s'esperava d'un dia a l'altre.

Bernat Mulet fa testament, any 1400, ordenant ser enterrat en el cementiri de Sant Pere de la parròquia de Castelltix o en el cementiri de Sant Joan de la mateixa parròquia en el cas que l'església ja sigui traslladada.

L'any 1410 ja s'ha fet el canvi de la parroquialitat i de la titularitat al temple d'Algaida.

Guillem Moragues del lloc de Randa de la parròquia de Castelltix, any 1410, ordenant testament, vol ser enterrat en el cementiri de Sant Pere de Castelltix en la seva sepultura que té a l'església vella del dit Sant Pere. Fa semblantment una deixa a tots els bacins que acapten a l'església vella de Sant Pere i a l'església d'Algaida.

Així l'església de Sant Joan d'Algaida començà a denominar-se església de Sant Pere d'Algaida.

En fer testament, Antònia, esposa de Miquel Jordà, fa un legat de dos sous a l'obra de l'església de Sant Pere del lloc d'Algaida.

L'erecció en parròquia de l'antiga església de Sant Joan va dur amb ella la construcció d'un cementiri a Algaida. Francesc Reus, any 1411, elegeix sepultura al cementiri de Sant Joan d'Algaida.

L'església vella de Sant Pere de Castelltix passa a anomenar-se Capella de Santa Maria de Castelltix.

Guillem Sastre del lloc d'Estaca fa testament, any 1411, ordenant ser enterrat en el cementiri de la Capella de Santa Maria de la parròquia de Castelltix.

Barcelona Romanyà, esposa d'Arnau Moragues del lloc de Randa, any 1414, fa testament, elegint sepultura en el cementiri de l'església de Santa Maria de la parròquia de Castelltix la qual antigament solia ser de Sant Pere.

Igualment Guillem Sastre, any 1415, vol ser sepultat en el cementiri de l'església de Santa Maria de l'església que antigament era l'església parroquial de Castelltix i fa una deixa als bacins parroquials de l'església de Sant Pere d'Algaida.

Antoni Gili